

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Prima cassis objectionum diluitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ARTICULUS VI.

Expediuntur argumenta adversariorum à ratione petita.

SUMMARIUM.

1. *Primo arguitur ex incertitudine inhonestatis.*
2. *Respondetur. Incertitudinem & formidinem, tantum esse speculativam ex parte iudicii remoti, & motivi directi.*
3. *Secundo arguitur ex periculo peccandi.*
4. *Respond. Tantum esse periculum materialis peccati, non formalis.*
5. *Nemo potest sequi sententiam, quam putat erroneam in iudicio proximo, & in sensu composito ipsius, bene autem in sensu diviso.*
6. *Obijciunt paritas de fide Divina.*
7. *Assignatur duplex disparitas de fide & religione universim sumpta.*
8. *Obijciunt repugnantia probabilitatis cum lege charitatis.*
9. *Respondetur, DEUM non offendi per veniam legis transgressionem.*
10. *Plures instantie e moralibus cumulatæ.*
11. *Diluantur.*
12. *Absurditates objectæ errant in supposito.*

§. I.

Prima classis objectionum diluitur.

1. **A**uthoritatem & fundamenta extrinseca postea discutimus: nunc rationes examine- mus, quarum quidem sat multas in præcedenti- bus præoccupavimus, nunc reliquas juxta Vin- centii Baronii modum in tres classes compendio colligemus. Prima ergo classis argumentorum est, quæ petuntur ex communibus prudentiæ & conscientiæ principis. Et arguitur primò. Judi- cium & dictamen ultimam conscientiæ, quo operatio honesta dirigitur, debet esse certum, juxta illud Eccles. 37. *Ante omnia opera verbum verax præcedat te, & ante omnem actum consilium stabile.* Sed sequens opinionem minus probabilem faventem libertati non habet iudicium certum & firmum, quo excludatur formido oppositi: ergo sequens opinionem minus probabilem faventem libertati non habet conscientiam certam & regulam honestæ operationis. Minor probatur: De illa opinione intellectus non potest habere iudicium moraliter certum, contra quam magis urgent rationes, quòd sit falsa, quam propria suadeant motiva, quòd sit vera: sed contra opinionem minus probabilem plures urgent rationes, quòd sit falsa, quam quòd sit vera: ergo intellectus de illa non potest habere moralem certitudinem.

Confirmatur 1. Inde non potest intellectus certificari, ex quo magis inducitur in dubitationem, cum quælibet probabilis generet formidinem, & quidem minus probabilis majorem formidinem oppositi: ergo ex probabilitate præfer- tim minori intellectus non potest certificari.

Confirmatur 2. Qui habet in intellectu con- juncta motiva pro sententia minus & magis probabili, vel dubitat de minus probabili, vel non dubitat? Si non dubitat, agit imprudenter & temere; si quidem habet majora motiva suspicandi falsitatem, quam judicandi veritatem. Si dubi-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

tat: ergo non habet conscientiam certam, nec licitè ex tali opinione operatur.

Confirmatur 3. Iudicium magis difforme, quam conforme veritati & honestati, non potest esse regula humanæ operationis: sed tale est iudicium opinativum minus probabile: ergo.

Respondetur ex fundamentis in art. 1. 3. & a. præcedent. præsuppositis, à quibus istarum ratio- num solutio pendet, negando minorem. proba- tionem distingo: De illa opinione intellectus non potest habere iudicium certum, contra quam urgent &c. iudicium certum speculativum, & stando præcisè in motivis directis, concedo; practicum, & adjunctis motivis indirectis, vel reflexis, nego.

Ad 1. Confirmationem distingo minorem. Intellectus ex conflictu duarum probabilitatum inducitur in dubitationem speculativam & re- motam, concedo; proximam & practicam, nego. Ergo inde non potest certificari ex parte iudicii remoti speculativi, concedo; proximi & practici, nego consequentiam.

Ad 2. Confirmationem Respondeo: Habentem motiva pro utraque parte opposita dubitare speculativè, dubietate latè accepta, non dubitare practicè modo superius explicato.

Ad 3. Confirmationem: Aut concedo totum; neque enim asserimus iudicium opinati- vum esse regulam humanæ operationis, sed ini- tium quoddam & occasionem ipsius: aut distin- guo majorem: Iudicium magis difforme &c. non potest esse regula humanæ operationis, proxime directiva, concedo; inchoativa, & instar remotæ occasionis, nego.

Arguitur secundò. Qui se committit pericu- lo peccandi, peccat: sed qui sequitur minus probabilem, committit se periculo peccandi: quia illa opinio apparet propior errori, & transgres- sioni Divini præcepti, quam ab illa remotior: ergo peccat. Nec potest excusari per invincibilem ignorantiam, cum periculum peccandi in motivis retrahentibus sufficienter prævisum sit.

Confirmatur primò. Nemo potest tutè con- scientià sequi sententiam, quam prudenter judi- cat esse erroneam, & inducentem in peccatum: sed sententiam æquè vel minus probabilem & fa- ventem libertati aliquis prudenter judicat erro- neam & inducentem in peccatum: ergo. Minor probatur: Illam sententiam prudenter judi- co erroneam, contra quam stant gravia motiva, quæ suadeant dissensum & iudicium falsitatis, si- cuti in nostris fundamentis illam sententiam prudenter judico veram & licitam, pro quo stant gravia motiva suadentia assensum: sed contra opinionem minus probabilem stant gravia motiva suadentia rationabilem dissensum: ergo.

Confirmatur 2. Si probabilitas reflexè co- gnita in aliqua opinione posset excludere formi- dinem malitiæ formalis in aliqua operatione, se- quitur, quòd affirmatio esset causa negationis, & quòd ideo non haberem formidinem de aliquo, quia habeo formidinem: consequens est absur- dum: ergo. Sequela patet, quia formido est de

intrinsicè ratione opinionis probabilis, nam ut D. Th. q. 14. de Verit. a. 1. *Tunc est dispositio opinantis, quando intellectus accipit quidem unam partem, sed de opposita dubitat.* Et 1. p. q. 79. a. 2. *opinio significat actum intellectus, qui fertur in unam partem contradictionis cum formidine alterius.*

4. Respondeo, distinguendo majorem, qui se committit periculo formaliter peccandi, peccat, concedo; materialiter, nego. Nulla est enim obligatio vitandi omnes materiales errores & transgressiones legis, ut dictum.

5. Ad paralogismum Confirmationis distinguo majorem, nemo potest sententiam, quam prudenter actu iudicat esse erroneam, tutà conscientia sequi in sensu composito, & ex vi talis iudicii, concedo; quam potentia & in actu primo iudicat esse erroneam, non potest sequi in sensu diviso talis iudicii, vel ex vi alterius principii & iudicii distincti proximi, nego. Habeam igitur in opinione probabilis motiva suadentia prudentem dissentium, ex quibus possum prudenter iudicare esse erroneam. Quod si ita iudicem, & stante tali iudicio, atque ex vi ipsius velim procedere ad operandum, non potero illam opinionem sequi, quam practicè iudico illicitam. At verò, si ex oppositis motivis actu inducat in opinionis assensum, quod prudenter fieri posse probavimus art. anteced. vel non obstante iudicio speculativo ex aliis principiiis efformem certum iudicium de licita sequela hujus opinionis, quam ego speculativè sive in habitu censeo falsam, turo & prudenter illam sequor in praxi. De quo paulò infra.

Ad 2. Confirmationem distinguo majorem, si probabilitas reflexè cognita, & præcisè relata ad objectum, posset excludere formidinem malitiæ, sequeretur illud absurdum, transcat; si probabilitas relata ad prudentiam, quæ regulatur, illam posset excludere, sic nego. E. g. probabilitas de consecratione hostiæ, de contritione pœnitentis præcisè ut relata ad suum objectum, non excludit formidinem, an hostia sit adoranda, pœnitens absolvendus &c. bene autem ut relata ad prudentiam, quia exinde resultat certum iudicium, *hostia, quam prudenter iudico consecratam, est adoranda; pœnitens, quem prudenter iudico contritum, est absolvendus &c.* & unde prudenter quia illud prudenter iudico esse tale, quod in defectu certitudinis probabiliter apparet tale. Sic pariter probabilitas reflexa de honestate operationis excludit malitiæ formalis formidinem; quia hoc prudenter sequor in praxi, quod prudenter iudico licitum; & hoc in defectu certitudinis prudenter iudico licitum, quod per gravia motiva probabiliter apparet licitum. Alias sanè ex nulla probabili sententia possem certam conscientiam formare, cum hæc argumentatio omnem cuiuscunque opinionis usum impugnet, quod in art. 3. & 4. refutavimus, & ipsis adversariis est solvendum.

§. II.

Diluitur classis secunda & tertia objectionum.

6. Altera classis est argumentorum, quæ à paritate variorum officiorum in humana & Chri-

stiana vita occurrentium ducuntur. Et primo occurrit fides, ex qua sic arguitur. Si licet in materia morum sequi minus probabilem, & minus tutam opinionem, idipsum pariter licebit in materia fidei; sed consequens est absurdissimum, hinc enim sequitur, vix ullum amplius formaliter hæreticum reperiri, quæ enim est secta, vel hæresis, quæ non habeat aliqua motiva probabilia linee opinioni faventia, & insuper auctoritatem veterum, qui inter suos doctrinæ soliditate, & vix modestià commendatur? Sequela probatur: quia non minus homo errando in materia morum aberrat ab ultimo fine, quam errando in materia fidei: ergo sicuti hoc non obstante sequi potest opinionem, quæ sibi apparet minus probabilem in materia morum, sic etiam poterit in materia fidei, quam sequelam ex Caramuele pluribus urget Gonet §. 3. n. 11.

Respondeo, vel esse sermonem de materia fidei in particulari, quoad unum alterumve articulum ad materiam fidei pertinentem, v. g. *hæretici baptizandi? an anima Beatorum admittantur ad beatissimam visionem ante diem iudicii?* &c. vel de materia fidei in universum: *Sive Religio Catholica preferenda Genilismo, Mahometismo, Calvinismo?* &c.

Si primum; concessa sequela, negatur absurditas; nam quamvis non constet, per Ecclesiæ definitionem, aut evidentem illationem aliquem articulum esse revelatum, licet cuique opinari, quod sibi probabile visum fuerit, ut patet quæ plurimis exemplis: ita antiochicus D. Cyprianus, antequam Ecclesiæ oppositum definiat, celebrabat, hæreticos esse rebaptizandos. An anime Beatorum ante extremum iudicii diem clare videant Divinam essentiam, olim ante Florentinam & Tridentinam definitionem disputabatur in utramque partem. Pius II. in Bulla *in effabili* data Anno 1464. relinquit in sua probabilitate opinionem negantem unionem sanguinis cum Verbo in triduo passionis, donec Romana Sedes aliud definiat. De facto libera est opinandi facultas de auxilio Divinæ gratiæ, de universalitate Illarum Scripturarum: *DEUM nemo vidit unquam, In Adam omnes moruntur.*

Si verò sit Sermo de fide in universum, negatur sequela, & paritas. Primum: quia licet tantum una opinio ex contradictoriis possit esse vera sicut una tantum est vera fides; tamen possunt duæ opiniones oppositæ esse veræ & evidenter probabiles; cum econtra tantum una fides sit verè & evidenter credibilis ac probabilis; unde hoc ipso, quod alicui fides Catholica apparet probabilior, debet oppositam habere suspensum de improbabilitate, nec proinde poterit ipsi utriusque adhærere: sed si una opinio apparet probabilior, non ideo opposita amittit suam probabilitatem, aut fit de improbabilitate suspecta.

Secundò. Cum fides vera, ut in se est, sit de necessitate mediæ, & detur certa fidei regula, evidentià credibilitatis, qui recederet à probabiliiori opinione, recederet ab evidentià credibilitatis, simulque exponeret se periculo amittendi medium unice necessarium ad salutem: at verò objecta, de quibus utrinque disceptatur, sunt licita, vel illicita, non sunt de necessitate mediæ